პროლეტარიელებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

ГАЗЕТА ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

გამოდის 1920 წლის 3 ივნისიდან

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს და მინისტრთა საბჭოს ორგანო

КОМУНИСТИ — ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

№ 176 (20217) — კვირა, 31 ივლისი, 1988 წელი. — ფასი 3 კაპ.

პრაქტიკული მუშაობა XIX საკავშირო პარტიული კონფერენციის გადაწყვეტილებათა რეალიზაციისათვის

სკკპ ცენტრალური კომიტეტის გენერალური მდივნის მ. ს. გორბაჩოვის მოხსენება სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პლენუმზე 1988 წლის 29 ივლისს

ამხანაგებო!

პოლიტბიუროს გადწყვიტა ეს საკითხი მოიწვიოს იმისათვის, რომ განვიხილოთ პრაქტიკული ორგანიზაციები XIX საკავშირო პარტიული კონფერენციის გადაწყვეტილებათა შესრულებისათვის (კონფერენციისა, რომელიც გაიმართა ნოემბერში, ეს ჩვენი პარტიული ცხოვრებისა და ხალხის ცხოვრების ერთ-ერთი ფასეულობა, ეს ჩვენ ყველანი ვიცნობთ. ეს ჩვენ ვიცავ ... ეს ... ეს ... ეს

მ. ს. გორბაჩოვის მოხსენება

ეროვნულში

(გაგრძელება)

ფუნქციებისაგან, მისი მუშაობა მოკახმართან სამნაო და საგარეო პოლიტიკის ძირითად მიმართულებებს, სიმძიმის ცენტრი გადავიტანოთ ხელმძღვანელობის პოლიტიკურ მეთოდებზე. ეს უნდა აისახოს სტრუქტურაშიც, აპარატის საკადრო შემადგენლობაშიც. იგი უნდა იყოს უადრესად კომპეტენტური და რაოდენობრივად გაცილებით ნაკლები, ვიდრე ახლაა. ბუნებრივია ზამოიკრება გამოთავისუფლებულ მუშაკთა სწორი გადაუდებელი საკითხები. პარტიულ აპარატში თავმყრილია მოაზდებული ადრეში. მათი ცოდნა, გამოცდილება მაქსიმალურად ეფექტანად უნდა გამოვიყენოთ საზოგადოების ინტერესებისათვის, ამასთან რა თქმა უნდა გავიფიქროთ თვით გამთავისუფლებულ ამხანაგთა სურვილები. აქ, ვფიქრობთ, არ შეიძლება ორაზრი იყოს.

პარტიული აპარატის სტრუქტურის ძირითადი პარამეტრების „ეფექტი" შეიძლება დავავალოთ პოლიტბიუროს, კონკრეტული ტერეტუფულ-საბტატო საკითხიანი გადაწყვეტა კი, როგორც არა ერთხელ შემოუთავაზეთ ცენტრალური კომიტეტის პლენუმ, გადავცეთ ადგილობრივ ორგანოებს.

ახლა საბჭოების შესახებ. მათი საქმიანობის გარდაქმნა პოლიტიკური რეფორმის უმნიშვნელოვანეს ამოცანაა. პარტიის არჩევიანი კვალდაკვალ ჩვენ უნდა მოკავწყოთ სსრ კავშირის სახალაო დეპუტატთა არჩევნები, მოვამზადნოთ ქვეყნის უმაღლესი სახელმწიფო ორგანოების, რესპუბლიკების, მხარეების, ოლქების, ოკრუგების, ქალაქების, რაიონებია, დაბებისა და სოფლების ხელისუფლების ორგანოების რეორგანიზაცია და ყოველივე ეს ეოო წელიწადში უნდა განვახორციელოთ.

ავადიანი გასაგებია, რომ ასეთი დიდი მასშტაბის საქმეების განხორციელება შეიძლება მხოლოდ შეაბამის სამართლებრივ ბაზაზე. ამისათვის უნდა მოვამზადოთ და სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს სესია, რომელიც შემიდგომაზე გაიმართება, განსახილველად წარვუდგინოთ კონსტიტუციის, არჩევნების შესახებ კანონმდებლობის მთელი რიგი არსებითი დამატებები და ცვლილებები, მივიღოთ ზოგიერთი სხვა სამართლებრივი აქტი.

ამას დასჭირდება ფართო წრის საკითხების დამუშავება, რომლებიც ეხება საერთო-სახელმწიფო იზატერესებს. პოლიტბიუროს მიხანძეწონილად მიანჩინა ამასთან დაკავშირებით შექმნას ცენტრალური კომიტეტის სპეციალური კომისია. ამის თაობაზე წინადადებები დაგიჩიგეთ. თუ გაქვთ, რაიმე შენიშვნა, გთხოვთ გამოთქვათ. მხოლოდ უნდა გთხოვოთ თანხმობა იმის შესახებ, რომ კომისიაში, ცენტრალური კომიტეტის წევრების გარდა შეეიყვანოთ პოკავშირე რესპუბლიკების კომპარტიათა ცენტრალური კომიტეტების ოთხი პირველი მდივანი, რომლებიც არ შედიან ახლა პარტიის ცენტრალური კომიტეტის შემადგენლობაში.

როგორც ჩანს, კომისიამ ისე უნდა წარმართოს თავისი მუშაობა, რომ „ეყარებოდეს მეცნიერულ, პრაქტიკულთა და ყველაზე ფართო საზოგადოებრიობის აზრს. ამის შემდეგ ჩვენ, ალბათ, შეეკრიბებით ცენტრალური კომიტეტის პლენუმზე ეკვე სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს სესიის წინ, რათა დავამთავროთ იმ წინადადებათა მომზადება, რომლებიც განსახილველად უნდა გამოვიტანოთ სესიაზე.

არ ვეუბები ყოველივე იმის, რაც უნდა გაკეთოს კომისიამ, მინდა მხოლოდ განსაკუთრებით აღვნიშნო სახალხო დეპუტატთა კორპუსის ფორმირების საკითხი, რადგან იგი ერთ-ერთი ძირითადი საკითხია. უნდა განვახორციელოთ ცვლილებათა მთელი კომპლექსი და საკრიო წარამძღვრები შეკმნილთ ამისათვის არჩევნების შესახებ კანონში. მათი მთავარი მიზანია უზრუნველყოთ ხალხის ყველა ფენის საბჭოებში ნამდვილი წარმომადგენლობა, მიაღწიოთ იმას, რომ დეპუტატებად ირჩევდნენ ადამიანებს, რომლებსაც შეუძლიათ განსახორციელონ ახალი ფუნქციები საბჭოების როლის გადაჭრით ამაღლებაში.

რა თქმა უნდა, ჩვენ ხელი უნდა ავიღოთ დეპუტატთა შემადგენლობის ,, რეგლამენტაციაზე. არ უნდა იყოს შეზღუდული კანდიდატურების დასახელების დროს. ამორჩევლებს უნდა მივანიჭოთ ნამდვილი არჩევანის უფლება როგორც კანდიდატურათა განხილვისა და დასახელების სტადიაზე, ისე კენჭისყრის სტადიაზე. ეს ნიშნავს, რომ საარჩევნო ბიულეტენებში უნდა იყოს, როგორც წესი, მეტი კანდიდატი, ვიდრე მანდატია. კაცმა რომ თქვას, ასეთ წესს ერთმანეთნელენენად დაუჭირა მხარი პარტკონფერენციამ.

თუ ვილაპარაკებთ თავად არჩევნების ორგანიზაციაზე, გამოცდილებამ ცხადყო, რომ არჩევნები მრავალმანდატიან საარჩევნო ოლქებში უკეთ მიმდინარეობს სასოფლო, სადაბო, საოკრუგო, რაიონული და საქალაქო საბჭოებისათვის. აქ ამორჩევლები უკეთ იცნობენ თავიანთ კანდიდატებს და შეუძლიათ მოახდინონ სწორი არჩევანი, ხელზე აქვთ მათი სიები. ეფექრობთ, ამართლებს სარეზერვო დეპუტატთა ინსტიტუტიც.

რაც შეეხება სხვა ადგილობრივ საბჭოებს, აგრეთვე სსრ კავშირის, მოკავშირე, ავტონომიური რესპუბლიკების სახალხო დეპუტატებს, ჩანს, მიზანშეწონილი იქნება ავიღოთ ისინი ერთბანდიანად ოლქებში. მაგრამ აქაც, რა თქმა უნდა, უნდა უზრუნველყოთ შრომითი კოლექტივები, საზოგადოებრივი ორგანიზაციები იმ შესაძლებლობით, რომ შეუზღუდავად დასახელონ დეპუტატობის კანდიდატები. ოლქის ამორჩევლთა კრებები დემოკრატიული ბანით წყვეტენ, ვინ შეიეკვანონ საარჩევნო ბიულეტენებში, რა თქმა უნდა, იმის გათვალისწინებით, რომ კენჭისყრის დროსაც უზრუნველყოფილი იყოს შეთავაზებულ კანდიდატურათა არჩევანი.

და კიდევ ერთი საკმხობი. ჩვენ ყურფერენციაზე შევთანხმდითო, რომ სსრ კავშირის სახალხო დეპუტატთა საერთო რიცხვის მესამედს უშუალოდ ირჩევდნენ საზოგადოებრივი ორგანიზაციებისაგან: როგორც ვფიქრობთ, ქვეყნის უმაღლესი ხელისუფლების ორგანიზაციის ასეთი პრინციპი ერთგვარი კორექტივებით შეიძლებოდა გაგვეგრცელებინა მოკავშირე და ავტონომიურ რესპუბლიკებზე და შესაბამისად გაწვევმტკიცებინა ეს მათ კონსტიტუციებში.

დეპუტატთა არჩევის წესში დიდ ცვლილებებთან და ადგილობრივი საბჭოების უფლებამოსილებათა ვადის გაგრძელებასთან დაკავშირებით იზრდება ტერიტორიული საარჩევნო კომისიების როლი. როგორც ჩანს, მიზანშეწონილია ეს კომისიები გავხადოთ უფლებიმოქმედი, გავაფართოოთ მათი უფლებამოსილებანი არჩევნების ორგანიზაციაშიც, სახალხო დეპუტატთა საბჭოების პირველი ყრილობისა და სესიების მოწვევაშიც ეს საქმით მოსწავეს საზოგადოებრიობის ხელში არჩევნების ორგანიზაციის გადაცემას.

არჩევნების შესახებ კანონების მომზადებას უნდა მივუდგეთ შემოქმედებითად, გავითვალისწინოთ რეგიონალური და ეროვნული თავისებურებანი. თუ, ეთქვათ, ადგილობრივი საბჭოების არჩევნების შესახებ კანონები რადაცით განსხვავებული იქნება სხვადასხვა რესპუბლიკაში, ამით მხოლოდ უფრო გამდიდრდება ჩვენი დემოკრატიული გამოცდილება, გაჩნდება საარჩევნო სისტემის შემდგომი განვითარების ახალი შესაძლებლობანი.

საკანონმდებლო აქტებში, რომლებიც მზადდება, უნდა გავითვალისწინოთ დეპუტატთა უფლება სესიებზე ფარული კენჭისყრით გადაწყვეტონ საკითხები, განსაზღვრონ, თუ რა წყაროების ხარჯზე ანაზღაურება დეპუტატის შრომა, მისი საწარმოო და სამსახურებრივი მოვალეობებიანად განთავისუფლების პერიოდ დ ,, კონსტიტუციური გამმტკიც ე ბ ა სპეციალი ადგილობრივი საბჭოების პრეზიდიუმების შექმნის, ოგრეთვე საბჭოების თავმჯდომარეთა არჩევის საკითხებს.

ამისათვის, რომ საბჭოებმა და მათმა აღმასკომებმა შეძლონ ნორმალურად შეასრულონ თავიანთი ახალი ფუნქციები, მათთვის უნდა უზრუნველყოთ სათანადო პირობები. უნდა შეკმნილთ შესაბამისი მატერიალური და სამართლებრივი ბაზა, ჩამოვაყალიბოთ სტიმულების კომპლექსი, რომლებიც საბჭოებს გაუღვიძებდნენ სურვილს ახლებურად უდგებოდნენ თავიანთ მოვალეობათა შესრულებას. ამასთან დაკავშირებით, როგორც ჩანს, დაუყოვნებლივ უნდა დავიწყოთ ადგილობრივი თვითმმართველობისა და ადგილობრივი მეურნეობის შესახებ კანონის მომზადება, რომელიც განამტკიცებს ადგილობრივ საბჭოებს სამართლებრივი და მატერიალურ-ფინანსური ურთიერთობის თვალსაზრისით. აქ ბევრია ერთი უნდა ეფოს: ყველაფერი, რაც შეიძლება გადაწყდეს ადგილზე, ადგილობრივი საბჭოს განმგებლობაში უნდა იყოს.

საბჭოების საქმიანობის დემოკრატიზაციასთან ჩმეიღრიდ არის დაკავშირებული სამართლებრივი რეფორმა.

სასამართლოების რეორგანიზაცია შეგვიძლია განვახორციელოთ მოკლე ვადებში — ახლა მთავრდება ამ საკითხზეზე შესაბამისი აქტების პროექტების მომზადება.

დიდი მნიშვნელობა აქვს სისხლის სამართლის კანონმდებლობის გადასინჯვას, მასში იმ სამართალდარღვევათა ნუსხის შემცირებას, რომლებსაც სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობა მოსდევს, და სასჯელის უფრო ფართო გამოყენებას, რომლებიც დაკავშირებული არ არის თავისუფლების აღკვეთასთან. ახალი სისხლის სამართლის კანონების პროექტები ნავარაუდევია, გამოქვეყნდეს საყოველთაო-სახალხო განხილვისათვის. პარალელურად იწარმოებს მუშაობა მოკავშირე რესპუბლიკების სისხლის სამართლის-საპროცესო, შრომ ადასწორებს ბის კანონმდებლობა და სისხლის სამართლის კოდექსების მოსამზადებლად.

რაც შეეხება ადვოკატურასა და წინასწარ გამოძიებას, მათი სრულყოფის პროექტები ახლა მზადდება და წარმოდგენილი იქნება განხილვისათვის უახლოეს დროში, არის შესაძლებლობა წლის დამლევამდე მოვამზადოთ და მივიღოთ აქტები, რომლებიც ეხება სახალხო მეურნეობაში იურიდიულ სამსახურს, არბიტრაჟის ფუნქციების გაფართოებას, ოგრეთვე ჩვენს ქვეყანაში სამართლებრივი საყოველთაო სწავლების ორგანიზაციას.

ამრიგად, ამხანაგებო, დგება სახელმწიფო შშენებლობის დაგაში გადაუდებელ საქმეთა შემდეგი წესი.

ეწნარეს ყოველისა უნდა მივამზადოთ და მიმდინარე წლის ოქტომბრის დამლეგს საყოველთაო-სახალხო განსახილველად გამოვიტანოთ სსრ კავშირში სახალხო დეპუტატთა არჩევნების შესახებ სსრ კავშირის კანონის პროექტი.

წინადადებაა ნოემბრის მეორე ნახევარში მოვიწვიოთ სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს სესია, რომლის დასამტკიცებლად წარმოგადგინოთ სსრ კავშირის კონსტიტუციის ცვლილება და დამატებათა პროექტი და არჩევნების შესახებ კანონის პროექტი. ამავე დროს ამ სესიაზე შეიძლებოდა შეეთანხმებულიყავით 1989 წლის მარტში სსრ კავშირის სახალხო დეპუტატთა არჩევნების მოწყობის თარიღზე. სესიაზე მიზანშეწონილი იქნება აგრეთვე განვიხილოთ სსრ კავშირში სასამართლო წყობილების შესახებ სსრ კავშირისა და მოკავშირე რესპუბლიკების კანონმდებლობის ახალი საფუძვლების, სსრ კავშირში მოსამართლეთა სტატუსის შესახებ კანონის პროექტები.

თუ თქვენ მხარს დაგიჭერთ, ამხანაგებო, შეშოგვაქვს წინადადება, რომ სკკ ცენტრალურმა კომიტეტმა საკანონმდებლო ინიციატივის წესით სესიის განსახილველად შეიტანოს საკითხი XIX საკავშირო პარტიული კონფერენციის გადაწყვეტილებათა მიხედვით სახელმწიფო ხელისუფლების, და მართმსაკუთნის ორგანოების ტრუქტურისა და საქმიანობის სრულყოფის ამოცანების შესახებ.

აქვე უნდა შევეხოთ საკითხებსაც, რომლებიც შეიძლება შეეტანოთ სსრ კავშირის სახალხო დეპუტატთა პირველ ყრილობაზე 1989 წლის აპრილში. მან უნდა აირჩიოს სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭო და სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს თავმჯდომარე.

შემდეგ უმაღლესი საბჭოს თავმჯდომარის წარდგენით შეიძლება დამტკიცდეს უმაღლესი საბჭოს თავმჯდომარის პირველი მოადგილე, აგრეთვე მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარე, სახალხო კონტროლის კომიტეტის თავმჯდომარე, უმაღლესი სასამართლოს თავმჯდომარე, რომელსაც დაევალებათ სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოში შეიტანონ წინადადებანი ამ ორგანოების შემადგენლობის შესახებ. ამავე დროს სახალხო დეპუტატთა ყრილობას შეუძლია დანიშნოს სსრ კავშირის გენერალური პროკურორი, მთავარი სახელმწიფო არბიტრი და შემქნას კონსტიტუციური ზედამხედველობის კომიტეტი.

ახლად არჩეული სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პირველ სესიაზე დაგვჭირდება შეკმნილთ სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭო, სხვა ანგარიშვალდებული ორგანოები. პარტიულ კოხფერენციაზე ძალიან აქტიურად განვიხილეთ საკითხები, რომლებიც ეხება ქვეყანაში ახალგაჩენილი მოძრაობის განვითარებას, პროფკავშირთა უფლებებს, ნებაყოფლობით საზოგადოებებს, პრესასა და სხვა. ამასთან დაკავშირებით საქმე ისე უნდა წარვმართოთ, რომ ქვეყნის უმაღესი საკანონმდებლო, განმკარგველელი და საკონტროლო ორგანოს საქმიანობის პირველი ნაბიჯებიდანვე ეს უმნიშვნელოვანესი პოლიტიკური, საკანონმდებლო და სამართლებრივი საკითხები აღმოჩნდეს მისი თვალთახედვის არეშიც.

ამხანაგებო! ის ფაქტი, რომ ჩვენი სახელმწიფო არის მრავალეროვანი, პოლიტიკურ რეფორმას ანიუეს ბასაკუთრებულ ხასიათს, თავის ელფერსა და თავისებურებას. როგორც ცნობილია, ცხოვრებაში არ არის ერთხელ და სამუდამოდ გადაჭრილი პრობლემები. და უეწნარეს ყოველისა ეს ეხება ეროვნულს.

ალბათ არ ღირს იმის მტკიცება, რომ ეროვნული ურთიერთობის განვითარების ხასიათს უხერეველი მნიშვნელობა აქვს ჩვენი საკავშირო სახელმწიფოსათვის, რომ ეროვნული პოლიტიკა ჩვენი კომუნისტური პარტიისა და სახალხოა სახელმწიფოსათვის ყველაზე რთული პოლიტიკა, მაგრამ ამავე დროს მნიშვნელოვანი და საჭირო პოლიტიკაა. და ეს კანონზომიერია, რადგან ამ პოლიტიკაში მჭიდრო კავშირად არის დაკავშირებული ეკონომიკური, სოციალური, სულიერი პრობლემები.

როგორც ცნობილია, კონფერენციამ ზხარი დაუჭირა პოლიტბიუროს წინადადებას ეროვნული ურთიერთობის საკითხებზე ცენტრალური კომიტეტის პლენუმის გამართვის შესახებ. ამისათვის სერიოზულად უნდა ვეზხადოთ, ფართოდ მივიზიდოთ საზოგადოებრიობა, სამეცნიერო წრეები, რესპუბლიკების წარმომადგენლები, დაეგროვოთ იდეები და წინადადებანი.

რა მნიშვნელ მეთქვა წინასწარი წესით პოლიტბიუროში, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმს ამასწინანდელ სხდომაზე ამ პრობლემების არაერთგზისი განხილვის გაკლესნო? უეწნარეს ყოველისა მინდა შევეხო ქვეყნის მთელ რიგ რეგიონებში ეროვნებათაშორისი ურთიერთობის აწლანდელი გართულების მიზეზებს.

პირველ ადგილზე მათ შორის, უდავოა, დგას ის მრავალრიცხოვან ერთა და ეროვნებათა სპეციფიკური სოციალურ-ეკონომიური და სულიერი საკითხებისადმი მრავალი წლის უყურადღებობის შედეგები, რომლებიც ჩვენს ქვეყანას შეადგენენ.

მეორე, არანაკლებ მნიშვნელოვანი მიზეზია ხელმძღვანელი კადრების საქმიანობისადმი მასების არასაკმარისად ეფექტიანი კონტროლი, რის შედეგად ზოგიერთმა შუმაკმა დაკარგა მინდობილი საქმისათვის პასუხისმგებლობის გრძნობა, უფრო მეტიც დაადგა ძალაუფლების ბოროტად გამოყენების, ადამიანებისადმი აგდებული დამოკიდებულების, მათი საჭიროებებისა და ინტერესების უგულებელყოფის გზას.

და კიდევ ერთი მიზეზი. მხედველობაში მაქვს გარდაქმნაზე კორუპციირებული ჯგუფების აქტიური რეაქცია. გულახდილად უნდა ითქვას, რომ მთელ რიგ ადგილებში მათ შეძლეს ბუნებრივი ეროვნული გრძნობები მოეკციათ დამანგრეველ ნაციონალისტურ კალაპოტში. და ეს, რა თქმა უნდა, შემოხვევითი არ არის. ნაციონალისტური ენთუთაოდენლა ხელს აძლევს მთელი გარდაქმნის მოწინააღმდეგე ძალებს. ეროვნებათშორისი კონფლიქტების გაჩაღებით მთა სურთ ჩამოაშორონ საზოგადოებრივი ყურადღება და თავიდან აიცილონ პასუხისმგებლობა უძრაობის ნლებში მათ მიერ ჩადენილი ქმედებისათვის. დარწმუნებული ვარ, რომ ჩვენი ხალხი, რომელმაც უდიდესი ინტერნაციონალური გამოცდილება შეიძინა, არავის მისცემს უფლებას ხელყოს ჩვენი ქვეყნის ერთიანობა, ჩვენი საძმოლოს ყველა ეროვნების ადამიანთა მეგობრობა და ძმობა.

უნდა ვიფიქროთ ამ საკითხებზე საბჭოთა სამხედროების სრულყოფაზეც. ეკრძოდ, გავაძლეროთ პასუხისმგებლობა ეროვნული შეულის გაღვივებისათვის, ჩასაბრივი თუ ეროვნული განსაკუთრებულობის ქადაგებისათვის. ეს პირდაპირ გამოდნინარეობს სსრ კავშირის კონსტიტუციის 36-ე მუხლიდან.

ლაპარაკი არ არის საჭირო იმაზე, თუ რა ყურადღებიანი უნდა ვეყოთ ეშობლიური ენის, ეროვნული კულტურების გავითარებისადმი, ბუნების, ისტორიული ძეგლების დაცვისადმი, ყოველივე იმისადმი, რაც განსაზღვრავს თითოეული ერისა და ეროვნების თავისთავადობას, მის განუმეორებელ წვლილს საბჭოთა კულტურის საერთო საგანძურში, რომლისთვისაც დაშახასიათებელია ეროვნულ ფერთა მრავალფაზნა გოვნება და სიმრავლე.. ერთი სიტყვით, ყოველ საკითხს, სადაც უნდა წამოროიქნეზოდეს იგი, უნდა ვხედავდეთ საერთო საკავშირო ეროვნული ურთიერთდაკავშირებული კონტექტით, ვიხილავდეთ ფართო პარტიული და საერთო-სახელმწიფოებრივი პოზიციებიან.

ახლა უწინარეს ყოველისა რა არის საჭირო? თავიდანვე უნდა იყოს ჩვენი კავშირის შემდგომი განვითარებისა და განმტკიცების დიდი მასშტაბის ღონისძიებათა შემუშავება და განხორციელება.

უნდა მოვამზადოთ წინადადებანი სსრ კავშირისა და მოკავშირე რესპუბლიკების კომპეტენციის გამიჯვნის, რესპუბლიკებისათვის მეტი რიგი სამმართველო ფუნქციების გადაცემის შესახებ. განვსაზღვროთ სამეურნეო ანგარიშის პრინციპებზე რესპუბლიკებისა და რეგიონების შესაძლო გადასვლის, მათ შორის პირდაპირი კავშირურთიერთობის განვითარების ოპტიმალური ვარიანტები, როცა ზუსტად დაკონკრეტდება მათი წესიერი საერთო-საკავშირო პროგრამების გადაწყვეტაში.

ამავე დროს საჭიროა დავიწყოთ მოკავშირე და ავტონომიური რესპუბლიკებისა, ავტონომიური ოლქებისა და ოკრუგების შესახებ კანონმდებლობის განახლება. საქმე ეხება ადგილობრივი ტერიტორიული წარმონაქმნების ფარგლებს გარეთ მცხოვრები ან ასეოვნის არმქონე ეროვნებათა ეროვნულ-კულტურული მოთხოვნილებების რეალიზაციაში საგარეოეროვნული ინფორმაციის ფართოებას.

ზუსტ კანონმდებლობა ამოთხოვს სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს ეროვნებათა საბჭოს ახალი ფუნქციები, საჭიროებს შემთხვევაში ეროვნებათა საბჭოს საბჭოში ეროვნებათაშორისი ურთიერთობის საკითხთა მუდმივი კომისიების შექმნის წესი.

როცა ვითვალისწინებთ ენობრივი პოლიტიკის პრობლემების განსაკუთრებულ სიმწვავეს, როგორც ჩანს, საჭირო იქნება მოვამზადოთ ენობრივი ბაზის „ეფექტი" ენობრივ ბაზაზე შეუდარებლად უფრო მაღალ მაჩვენებლებს აღწევენ.

ეი დღეს „სელაკია ენობრივ" წავიკითხე წერილი სტავროპოლის მხარის მოიჯარეთა შუმაობის შესახებ. საქმე ეხება გეორგიევსკის რაიონის „ბალკოვსკის" საბჭოთა მეურნეობას. ვიცნობ ამ საბჭოთა მეურნეობას. ძნელი მეურნეობაა, ყოველთვის აკლია ადამიანები. იჯარის გამოყენებამ საშუალება შექმნა გამოესწორებინა ნაკლოვანებანი. ეს თურმე, ტაქნიკაც ნაკლებია საჭირო, თუმცა შედეგები უკეთესია. ისეთ მოსავალს იღებენ, როგორც წინათ არ მიუღიათ. იცვლება ადამიანთა დამოკიდებულება საქმისადმი — ეს მთავარია. საბჭოთა მეურნეობის დირექტორმა გამოიანგარიშა: თუ საიჯარო ურთიერთობა განვითარდება, 90 მექანიზატორის ნაცვლად, რომლებიც ახლა მოსავლის აღებაზე არიან დასაქმებული. დასჭირდებათ მხოლოდ 50 კაცი. მაშასადამე, კადრების პრობლემაც, რომელზეც დღეს ასე ბევრს ელაპარაკობთ, წყდება.

საიჯარო ურთიერთობაზე ბევრი ლაპარაკიც იყო და არცთუ ცოტაც იწერება, ფაქტები ამასთან დაკავშირებით საკმარისად გვაქვს. თანაც ასეთი გამოცდილება ახლა ქვეყნის ყველა რეგიონში, ყველა რეგიონში, აგრარული სექტორის ყველა დარგშია. და იგი ყველგან იძლევა ეფექტს.

განა ეს გამოცდილება არ მოწმობს, რომ წარმატების გასაღებია შრომისადმი ადამიანთა დამოკიდებულების შეცვლა? ამის მიღწევა კი შეიძლება, თუ მხოლოდ ძირეულად შეეცვლით ეკონომიკურ ურთიერთობას სოფლად. ჩვენი ამოცანაა ისეთნაირად გარდაეკმნათ იგი, რომ გლეხი ნამდვილად გახდეს მიწის ბატონ-პატრონი და შეძლოს ნამდვილად გამოიყენოს აქ თავისი ძალები, ცოდნა და ნიჭი.

ცვლილებათა არსი ის არის, რომ საქმით გამოვიყენოთ სოციალისტური საკუთრების რეალიზაციის სულ სხვადასხვაგვარი ფორმები. ამ ამოცანის გადაწყვეტას შეეძლო ბიგვანნი ადამიანი. ეს ფორმა, ტაქნიკაც ნაკლებია საჭირო, თუმცა შედეგები უკეთესია. ისეთ მოსავალს იღებენ, როგორც წინათ არ მიუღიათ. იცვლება ადამიანთა დამოკიდებულება საქმისადმი — ეს მთავარია. საბჭოთა მეურნეობის დირექტორმა გამოიანგარიშა: თუ საიჯარო ურთიერთობა განვითარდება, 90 მექანიზატორის ნაცვლად, რომლებიც ახლა მოსავლის აღებაზე არიან დასაქმებული. დასჭირდებათ მხოლოდ 50 კაცი. მაშასადამე, კადრების პრობლემაც, რომელზეც დღეს ასე ბევრს ელაპარაკობთ, წყდება.

საიჯარო ურთიერთობაზე ბევრი ლაპარაკიც იყო და არცთუ ცოტაც იწერება, ფაქტებიც ამასთან დაკავშირებით საკმარისად გვაქვს. თანაც ასეთი გამოცდილება ახლა ქვეყნის ყველა რეგიონში, ყველა რეგიონში, აგრარული სექტორის ყველა დარგშია. და იგი ყველგან იძლევა ეფექტს.

ეს ფაქტი, რომ ზარმაცებს, ბოროტებს, ბოლოს, ბოლოს, ბოლო

მ. ს. გორბაჩოვის მოხსენება

(დასასრული)

გადაწყვეტისას, ჩვენ საფუძვლიანად უნდა მოგვიდოს ხელი ბაწარეულების მთელი სისტემის სრულყოფასაც და, უწინდელივ ყოველისა, ვაჭრობასა და საზოგადოებრივ კვებას.

ამაზე იმიტომ ვლაპარაკობ, რომ ვრომელთა კეთილდღეობა, მათი მორალურ-პოლიტიკური განება-განწყობილება მარტო წარმოებული მატერიალური დოვლათისა და მომსახურების რაოდენობისა და ხარისხზე კი არ არის დამოკიდებული, რასაც, რა თქმა უნდა, თავისთავად გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს, — არამედ იმაზე, თუ როგორ გამოვიყენოთ ისინი, როგორ მოვაწყოთ ვაჭრობა და მომსახურება სფერო.

ამ სფეროს მრავალი ნაკლი დაკავშირებულია ჩამორჩენასთან, ბევრ შემთხვევაში კი მისი მატერიალური ბაზის ხელმეშვეებულობასთანაც, რომელსაც ყოველნაირად გაფართოება და თანამედროვე ტექნიკურ დონეზე აყვანა სჭირდება. ასეთი წინადადებანი შეიმუშავებულია და წარმოდგენილი თქვენს განსახილველად.

ბაგრამ ბევრი, ძალიან ბევრი რამ, ამხანაგებო, ჩვენ შეგვიძლია გავაკეთოთ და კიდევაც უნდა გავაკეთოთ დაუყოვნებლივ, თანაც გადამწყვეტი ბრძოლა გამოუცხადოთ არაჯანსაღ მოვლენებსა და პროცესებს, რომლებმაც უკვე მეტისმეტად ღრმად გაიდგა ეს ფესვები. სამე ეხება, მაგალითად, იმას, რომ არ დაუშვათ შეფერხებანი იმ საქონლის ვაჭრობაში, რომელიც ქვეყანაში საკმაოდ გვაქვს. როცა ვიღებთ ინფორმაციას იმის შესახებ, რომ წამდაუწუმ ხან იქ, ხან აქ ვაჭრობაში ქრება შარილი, შაქარი, ფქვილი და ბევრი რამ ისეთი, რაც საკმაორისად გვაქვს, უნებურად იმ აზრამდე მიდიხარ, ვინმე ხომ არ არის დაინტერესებული დეფიციტის შეტარეზებით ან, ყოველ შემთხვევაში, მთლიანად ხომ არ არის მოკლებული ხალხის წინაშე პასუხისმგებლობის გრძნობის. ყველა ამ საკითხს კონტროლი უნდა გაუწიონ პარტიულმა და საბჭოთა ორგანოებმა და შშრომელებმა.

ანდა, ავიღოთ ისეთი გავრცელებული მოვლენა, როგორიც არის რიგები. რიგები ყველგან — ვაჭრობაშიც, მომსახურების სფეროშიც, ტრანსპორტზეც, კომუნალური მეურნეობის საწარმოებშიც, ადმრთელობის დაცვაშიც, ორგანიზაცია-დაწესებულებებშიც, რომლებიც შშრომელთა ამა თუ იმ სათხოვართა გადაწყვეტას უკავშირდება. პრობლემამ იმდენად მწვავე ხასიათი მიიღო, რომ ჩვენ მას საფუძვლიანად უნდა მოვკიდოთ ხელი და სათანადო წესრიგი დავამყაროთ აქ. უმაგალითოა, როცა ბევრი ხელმძღვანელი მუშაკი შშვიდად უყურებს რიგებს და სანერად არ თვლის რაღაც ღონისს მათი ლიკვიდაციისათვის. ეს კი ხომ სხვა არა არის რა, თუ არა ადამიანებისადმი უპატივცემელი, უსულგული დამოკიდებულება.

ამ და ამხანაგი ლ. ნ. ზაიკოვი ამას წინათ ვიყავით მოსკოვის სამრეწველო-სავაჭრო ფეხსაცმლის გაერთიანება „ზარიას“ — ორ ფაბრიკაში. ჩვენზე კარგი შთაბეჭდილებები მოახდინა მისმა დათვალიერებამ. დიდი სიამოვნება მოგვანიჭა იმან, თუ როგორ აზრთვალყურს ადამიანები, როგორ მოქმედებენ, როგორ განხილავენ პრემირებულად სახელმწიფო საკითხებს.

მაგრამ, აი, ვესაუბრეთ ერთ მუშაკ. ისიც და მისი მეფლეკე კარგ გასამრჯელოს იღებენ. რაი შეიღი ყავეთ. და თითქოს ყველაფერი ნორმალურადაა — აქვთ ბინა, ხელფასი. მაგ, რაღა აწუხებთ? მიპასუხა: „ყოველდღე, მიხელ სეროგის ძვ, ოო, ზოგჯერ ხანდასაც მაღაზიებში ვატარებ. ეს მომქანცველია. სამუშაო ისე არა მღლის, როგორც რიგები“.

და ეს, ამხანაგებო ხდება, მოსკოვში, სადაც ასე თუ ისე ყველაფრის ყიდვა შეიძლება. მაგრამ აქაც უხდებათ უსასრულო რიგებში დგომა. ერთსა და იმავე მაღაზიაში. — ჯერ ერთ სალარასთან დგახარ, შემდეგ — მეორესთან, მერე დასწთან. ხალხი საათობით დგას რიგებში სამუშაოს შემდეგ სულ უბრალო ნივთების გულისთვის, რომლებიც შემოტანილია ვაჭრობაში. განა ასე შეიძლება?

ყველა ეს საკითხი, ამხანაგებო, საბჭოების საკითხებია — და თუ საბჭოს ხელმძღვანელი არ ხედავს ამას, არ იცის, როგორია ადამიანების გუნება-განწყობილება, მაშინ ტყუილად გვყოლია იგი ხელმძღვანელ თანამდებობაზე.

ერთხელ კიდევ მინდა გთხრათ, ამხანაგებო, რომ ჩვენ დაუყოვნებლივ და საქმიანად უნდა მოვკიდოთ ხელი ამ მწვავე პრობლემების გადაჭრას. აქ, რა თქმა უნდა, არის საკითხებიც, რომლებიც უკაზეშრდება ვაჭრობისა და ყოფაცხოვრების საწარმოთა მატერიალურ-ტექნიკური აღჭურვის გაუმჯობესებისა და განლაგების საკითხებისა. ჩამორჩენა დიდი.

როგორ მივუდგეთ ამ საკითხის გადაწყვეტას?

პირველი, რაც აზრად ფოსდის ყველს, — ის არის, რომ ითხოვოს ფული და იჯარა საავჭრო და საყოფაცხოვრებო დაწესებულებათა მშენებლობისათვის. როგორც ჩანს, ესეც ეზედა გავითვალისწინოთ ჩვენს გეგმებში. ამ სფეროს ჩამორჩენის გამო ამ საკითხზე ჩვენი დადგენილების პროექტშიც გათვალისწინებულია ახალი მშენებლობის გაფართოება. მაგრამ თუ მხოლოდ ამ გზით ვივლით, პრობლემებს — განსაკუთრებით გადაუდებელი პრობლემების გადაჭრა მრავალი წლით გაჭიანურდებოდა. ჩვენ კი გვქონდა ბაკი, ეს ეუბნებოდნენ ამის საშუალება, რომ უახლოეს ხანში ვაცდოთ საქმის გამოსწორება.

ცენტრალურ კომიტეტსა და მთავრობაში ახლა შემოდის თხოვნა იმის გამო, რომ ესა თუ ის მენობა გამოიყენონ ვაჭრობისა და საყოფაცხოვრებო მომსახურების სფეროს გასაფართოებლად. ჩვენ ამას მტკიცედ ვუშვრი მხარს. თანაც ამაზე პოლიტბიურომ და მთავრობამ ერთმნიშვნელოვანი აზრი გამოთქვეს. ჩვენ იმის მომხრე ვართ, რომ სხვადასხვა სამეურნეო, აგრეთვე პარტიული და სახელმწიფო დაწესებულებების შენენბარე აღმინისტრაციული შენობები გამოიყენონ ამ მიზნებისათვის, თუ ისინი მეტისმეტად საჭირო არ არის.

ამის წინათ ვესაუბრე მწერალ ვ. პ. ასტაფიევს. ვილაპარაკეთ იმაზე, თუ როგორ ცხოვრობს ხალხი კრასნოიარსკში. რამდენი პრობლემა დგაროვდა იქ! ბასაკუთრებით მწვავედ დგას სამედიცინო მომსახურების პრობლემები, არ ჯაოფნით სამშობიარო სახლები. და ამავე დროს ქალაქში იქნება უზარმაზარი სპორტული კომპლექსი. რა თქმა უნდა, ისიც საჭირო. მაგრამ არის გადაუდებელი „პრობლემები, და ისინი პირველ რიგში უნდა გადაიჭრას. ქალაქში არის სამხარეო კომიტეტის არცთუ ცუდი შენობა, მაგრამ ახლიც აშენეს. ახლა სწორად გადაწყვეტეს გადასცეს იგი მოსახლეობის მომსახურებისათვის.

და საერთოდ, ამხანაგებო, უფრო გაბედულად უნდა შეველოთ სხვადასხვა კანტორებს, შევაშციროთ მათი რიცხვი, გადავცეთ მათი შენობები საავჭრო და საყოფაცხოვრებო საწარმოებს, საშედეცინო დაწესებულებებს, ეს, რომ იტყვიან, საქმის ერთი მხარეა. მაგრამ არის მეორე, არანაკლებ მნიშვნელოვანი მხარეც. ეს გახლავთ იმ სახსრების ათვისება, რომლებიც ამ სფეროს განვითარებისათვის გამოიყოფა. მოდით, შევთანხმდეთ ის, რაც გამოყოფილია, უნდა ავითვისოთ.

პარტიულმა ორგანოებმა კონტროლი უნდა გაუწინონ ამას. თორემ ისე გამოვდა, რომ ჩვენს მუშაობაში სამეურნეო საქმეებს გადავეყეთი, ხოლო საკითხები, რომლებიც თავად ადამიანთა ცხოვრებას შეეხება, ზნირად მხედველობიდან გვრჩება. მიზანი კი ხომ ის არის, რომ ადამიანი უკეთ ცხოვრობდეს, რომ მისი გუნებაგანწყობილება ნორმალური იყოს. სწორედ ამიტომ პარტიული ორგანოების მუშაობის გარდაქმნის მთავარი ამაზი აზრი ის არის, რომ ისინი მუშაობდნენ ნამდვილად პარტიულ საქმეებზე, ეწეოდნენ პოლიტიკურ, ორგანიზატორულ, იდეოლოგიურ მუშაობას, ხალხთან უფრო ახლოს იყვნენ. თავად ცხოვრება მოითხოვს ამას. ი ყველაზე მთავარი ირგუმენტი — რატომ გვეჭირდება გარდაქმნა, ამხანაგებო.

გარდაქმნა სწორედ იმით არის ძლიერი, რომ მან გამოავლინა ყველა ეს საკითხი, შეეშნა პიროვნები, რომ ადამიანებმა შეძლონ გამოოქვან თავიანთი შენიშვნები და წინადადებანი, შეიფასონ საქმის ვითარება. გარდაქმნა რეალურ შესაძლებლობებს უქმნის ადამიანებს მოჰკიფინონ იმათ, ვისაც სინდისი არ აწუხებს ან შეცდომით ალმოჩნდა ხელმძღვანელ პოსტზე.

ამხანაგებო, ბოლოს და ბოლოს საქმე ხომ ეხება საკითხებს, რომლებიც შეიძლება გადაწყდეს და არ მოითხოვს გრძელვადიანი პროგრამების შემუშავებას, და მეცნიერულ კვლევა-ძიებას. აქ ბევრი რამ შეგვიძლია გავაკეთოთ ადგილობრივ რესურსებზე, ადგილობრივ ინიციატივაზე დაყრდნობით და, რაც მთავარია, წესრიგი დავამყაროთ და დღეინდადგ გვქონდეს თვალთახედვის არეში ეს საკითხები.

ვფიქრობ, ეს საუბარი ამაოდ არ ჩაიკეს. ჩვენ ყველამ სერიოზული დასკვნები უნდა გამოვიტანოთ და გამოვასწოროთ საქმე.

საკითხები, რომლებსაც დიდი ყურადღება სჭირდება, უნდა მიგაყოთვნოთ საშრეზენლო ინდუსტრიის ბაზის განვითარება. ეს ითქმა დელეგატთა გამოსვლებში. გავიფიქროთ და ეს საკითხები ეკონომიკურ ბაზაზე, ტექნიკაზე, მოწყობილობით უზრუნველყოფაში და სხვა. ეს საკითხი განვიხილეთ. შევიმუშავეთ დამატებითი ღონისძიებანი, რომელთა მიზანია საშენ მასალათა წარმოების მნიშვნელოვანი ზრდა. ყოველივე ეს მოითხოვს დიდ მეცადინეობას, დიდ ყურადღებას.

ჩვენ მიერ შემოთავაზებული ყველა ღონისძიება, ამხანაგებო, შეესაბამება კონფერენციის მითითებებს, რომელმაც რეკომენდაცია მოგვცა შევიმუშაოთ შემდეგი ხუთწლიანი გეგმა მეცამეტე ხუთწლეულისათვის ჩვენი ეკონომიკის სოციალური მიმართულების გაძლიერების პოზიციიდან. არსებითად მეგვიძია ალენშნთო, რომ უკვე დღეს ახალი იმპულსი მიეცა ჩვენს მუშაობას ამ მიმართულებით.

ამხანაგებო! ჩვენ მოწმენი ვიყავით იმ მწვავე დისკუსიისა, რომელიც კონფერენციაზე დიიწყო რადიკალური ეკონომიკური რეფორმის პრობლემების გამო. რა დასკვნები გამოგვაქვს აქედან?

უწინარეს ყოვლისა ეკონომიკური რეფორმის ძირითადი და მთავარი მიმართულებანი აჩრეულია სწორად. უფრო მეტიც, კიდევ ერთხელ დადასტურდა, რომ სოციალურ-ეკონომიკურ გარდაქმნათა წარმატება შეიძლება მიღწეული იყოს მხოლოდ რეფორმის თანამიმდევრული განხორციელებისა და გაღრმავების გზით. და საერთოდ რეფორმა არავის არ დაუყენებია ეჭვქვეშ, თუმცა მკაცრად გაკრიტიკეს მისი განხოციელების მიმდინარეობა.

კონფერენციამ დაადასტურა სხვა რამეც: არის წინააღმდეგობა ინერციისა, კონსერვატიული ძალების მხრივ, რომლებსაც სურთ ჩუმ-ჩუმად დაამეხრეშენ რეფორმა, ამისათვის გამოიყენონ უმცირესი შესაძლებლობანი, შეფერხებები და ხარვეზები, რომლებიც მის გზაზე წარმოიქმნება. ვფიქრობ, შეიძლება დაეთანხმით დელეგატთა წინადადებას ამ საკითხზე: ასეთი ადამიანები უნდა ჩამოვაშოროთ ხელმძღვანელ სამუშაოს, — ისინი, ვინც რეფორმას ეღობება.

რა უნდა ვიღონოთ, რათა დავიჭიროთ ეკონომიკური რეფორმის მიმდინარეობა? პოლიტბიურომ განიხილა დასკვნები, რომლებიც ამის თაობაზე გამოიტანა მთავრობამ, და მათთან დაკავშირებულ წინადადებათა კომპლექსი.

პირველი. უწინარეს ყოველისა მტკიცედ უნდა დავძლიოთ ცდები, რომ დაამახინჯონ მეურნეობრიობის ახალი ფორმებისა და მეთოდების არსი, დაბრკოლება აღუმართონ განზრახვას სამეურნეო მექანიზმი დააბრუნონ ძველ კალაპოტში.

ეს ეხება, კერძოდ, სახელმწიფო შეკვეთის საკითხს, რომელიც ესოდენ ცხარედ განიხილეს კონფერენციაზე იმასთან დაკავშირებთან, რომ პრაქტიკულად იგი პროდუქციის მოცულობის დირექტიული დაგეგმვის ფარულ ფორმად გადაიზარდა. მთავრობის წინადადებანი ამის შესახებ შეიცავენ წარმოების საერთო მოცულობაში სახელმწიფო შეკვეთის ოდენობის ამცირებ შემცირებას, სახელმწიფო საგეგმო კომიტეტის ხელში და აპა დარგობრივი სამინისტროებისათვის სახელმწიფო შეკვეთის გადაცემის უფლების თავმოყრას.

ორი უახლოესი წლის მანძილზე ნავარაუდევია დაწესდეს დრეობითი დებულება სახელმწიფო შეკვეთის შესახებ. მინისტრთა საბჭოს პრეზიდიუმმა განიხილა ეს საკითხი სამეურნეო მუშაკთა, მეცნიერთა დიდი ჯგუფის მონაწილეობით. გიიმართა სერიოზული დისკუსია, და, გამოიტანეს დასკვნა, რომ საჭიროა დროებითი დებულება სახელმწიფო შეკვეთის შესახებ, გარდამავალი ეტაპი მოითხოვს სწორედ ასეთ მიდგომას. მხედველობაშია, რომ სახელმწიფო შეკვეთის იდეის სრული ზორცშესხმა შეიძლება მოხდეს მხოლოდ წარმოების საშუალებათა საბითუმო ვაჭრობაზე გადასვლასთან და ფასწარმოქმნის რეფორმასთან დაკავშირებით. აქ, როგორც ეტყვიან, უბრალოდ თავს ზემოთ ძალა არ არის.

მეორე. ყველა დარგის საწარმოები უნდა გადავიყვანოთ სრულ სამეურნეო ანგარიშზე და დავამთავროთ ახალი სამეურნეო მექანიზმის შექმნა. ხაზგასმით უნდა ალინიშნოს, რომ ახალი სამეურნეო მექანიზმი სრული ძალით ამოქმედდება მხოლოდ ახალი ფასებითი ურთიერთობის ბაზაზე, ეფექტიანად. მოქმედი სოციალისტური ბაზრის შექმნის, ფინანსთა განაწილის, ფიცელი და ქმედითი სანაღაო სისტემის შექმნის, სანთუმო ვაჭრობის შემოღების პირობით და, რა თქმა უნდა, იგი გულისხმობს მართვის სტრუქტურის შესაბამის რეორგანიზაციას, საგარეო-ეკონომიკური ურთიერთობის სისტემის გარდაქმნას.

ამასთან დაკავშირებით მინდა ხაზგასმით ალენშნო, თუ რა მნიშვნელოვნა აქვს სახალხო მეურნეობის ფინანსურ გაჯანსაღებას, ფულად მიმოქცევის გამტკიცებას. უკვე მომავალი წლის გეგმისა და ბიუჯეტის მომზადების დროს უნდა დავიწყოთ ბიუჯეტის დეფიციტის შემცირება, ამისთვის კი საჭიროა ყურადღება განვიხილოთ კაპიტალური მშენებლობის, გეგმები, სანიუჯეტო დაფინანსება ფართოდ შეეცალოთ ბანკის კრედიტი, გადაჭრით შევამციროთ სხვა არამეწარმოებელი ხარჯები. მოკლედ რომ ვთქვათ, საჭიროა შეეგნოთ იმით ცხოვრება, რაც გვაქვს. დაე, პირველხანად ჩვენნი თუნდაც იკლოს კაპიტალურ დაბანდებათა მოცულობამ, სამაგიეროდ მკვეთრად შემცირდეს ახლად დაწყებულ და დაუმთავრებელ მშენებლობათა რიცხვი.

რაც შეეხება სუტ საწარმოებს, რომლებიც ახლა არსებობენ სამინისტროების წყალობის ხარჯზე, აქ შეიძლება ფართოდ გამოვიყენოთ კრედიტების მიცემა გარკვეული პირობებით, სპეციფიის შემთხვევაში მოვახდინოთ მათი რეორგანიზაცია, უკიდურეს შემთხვევებში კი დავხუროთ კიდევ ასეთი საწარმოები, გადავცეთ ისინი იჯარით შრომითის კოლექტივებს ან კოოპერატივებს. და ამისი არ უნდა გვეშინოდეს.

ეკონომიკის გაჯანსაღებს ხელი უნდა შეუწყოს ბანკების მუშაობის გარდაქმნამაც, მთ სრულ სამეურნეო ანგარიშზე გადაყვანამ, კომერციული ბანკების ქსელის განვითარებამ.

მესამე. კონფერენციაზე დაინტერესებით განვიხილეთ მართვის ორგანიზაციული სტრუქტურების გარდაქმნის და განსაკუთრებით მეურნეობრიობის ახალ სისტემაში სამინისტროთა როლის საკითხი. უნდა ითქვას, ეს ახლა ყველაზე პასუხსაგები მიმართულებაა მართვის სისტემის რეკონსტრუქციაში. აწონ-დაწონილად უნდა მივუდგეთ ამ საკითხის გადაწყვეტას, დავეყრდნოთ როგორც მართვის ორგანობის, ისე იმ საწარმოების გამოცდილებასა და ახალ ფუნქციებს, რომლებიც უნდა დაეკისროთ ბაარონ ერონარეს ყოფილსა კანონებს და მათთან დადგენილ ეკონომიკური ქცევის წესებს.

პირდაპირ უნდა ითქვას, რომ სწორედ იმაზე, თუ რამდენად სწრაფად იტოვიან ახალ პირობებში მართვის ორგანოები თავიანთ ადგილს, რამდენად წარმატებით დაეუფლებიან მეურნეობრიობის ახალ მეთოდებს, ახლუბურად ააგებენ ურთიერთობას საწარმოებთან, გადამწყვეტწილად იქნება დამოკიდებული თვით მართვის ორგანოების, აპარატის კადრების ავტორიტეტი. კონფერენციაზე ჩამოყალიბდა მკაფიო პოზიცია — ჩვენ ოოლად ვერ წავალთ, თუ არ გვექნება მართვის თანამედროვე კომპეტენტური, მაღალპროფესიული აპარატი. მაგრამ ამავე დროს ამ აპარატმა გადაჭრით უნდა გარდაქმნას თავისი მუშაობა რადიკალური ეკონომიკური რეფორმის მოთხოვნათა და შრომითი კოლექტივების ახალი როლის გათვალისწინებით.

მეოთხე. პოლიტიკური სისტემის რეფორმასთან დაკავშირებით დგება საწარმოებისა და საბჭოების ურთიერთობის გარდაქმნის ამოცანა. ეს ასევე ძალიან სწორი დაყენებაა. არსებითად საქმე ეხება თვითმმართველობის ეკონომიკური საფუძვლის შექმნას ადგილობრივი ორგანოებისათვის მამოყოფილი საზოგადოებრივი საკუთრების ნაწილის სახით, რომელიც შეიცავს კომუნალურ მეურნეობას, მომსახურების სისტემას, სანაბილო ფონდს, საკალაო ტრანსპორტსა და ა. შ.

ეს ისეთნაირად არ უნდა გავგოთ, თითქოს საკვანძო სამინისტროებს ნაცვლად ახლა სწორედს ბრძანებლობას გაუწევენ რესუბლიკური და ადგილობრივი ორგანოები. ეს იქნებოდა ერთი მბრძანებლური სისტემის მეორე სისტემით პრიმიტიული შეცვლა. ყველა საწარმოსა და გაერთიანებას უფლება აქვს და კიდევაც უნდა იმუშაოს ქვეყნის ერთიანი ბაზრისათვის, მათი ურთიერთობა კი უნდა ეფუძნებოდეს პროდუქციის ეკვივალენტურ გაცვლას. ხოლო რაც შეეხება მათ ურთიერთობას ადგილობრივ ორგანოებთან, იგი უნდა განმტკიცდეს შესაბამისი სამართლებრივი ნორმებითა და ეკონომიკური ნორმატივებით.

ჩვენ სრულად უნდა გამოვიყენოთ ერთიანი სახალხო-სამეურნეო კომპლექსის ფარგლებში შრომის ტერიტორიული დანაწილების უპირატესობანი და ამასთან საბიუჯეტო შემოსავლის ზრდის, მეშვეობით უზრუნველყოთ რესუბლიკური და ადგილობრივი ორგანოების დაინტერესება რეგიონალური ეკონომიკის ეფექტიანობის გადიდებით. მეზუთე. ვეარაუღობთ, შრომის კოლექტივის მივცეთ უფლება დამოუკიდებლად აირჩინონ სამეურნეო ანგარიში ესა თუ ის ფორმა, გავაძლიერით დაინტერესება მისი მეორე მოდელის გამოყენებით. ეს ნიშნავს, უარი ვთქვათ ხელფასის ფონდის წარმოქმნისა და მოგების განაწილების ნორმატივების ზემოდან დადგენაზე. მიდაწარმოებთის ურთიერთობის საფუძვლად უნდა დადგეს სამეურნეოანგარიშებრივი შემოსავალის განაწილება და გამოყენება, სახელმწიფოსა და საწარმოთა ურთიერთობა კი მოწეურრიგდეს დადასახადების განაკვეთებით სახელმწიფო შეღავათების სისტემასთან შეხამებით. ეს მეტად სასურველი იქნებოდა, ამხანაგებო.

ეკონომიკური რეფორმის პრობლემათა განხილვის კონტექსტით მინდა კიდევ ერთხელ შეეეხო საიჯარო ურთიერთობის. სწორედ იგი, ინარჩუნებს რა როგორც სახელმწიფო, ისე კოოპერაციულ საკუთრებას, საშუალებას გვაძლევს დავძლიოთ მონოპოლია, ანუ ჭიმვალობა“. „არავისობა“. უზრუნველყოთ მუშაკების, შრომითი კოლექტივების რეალური სამეურნეო დამოუკიდებლობა და პასუხისმგებლობა, ადამიანთა გასამრჯელოს პირდაპირი კავშირი მათი მუშაობის საბოლოო შედეგებთან. პრინციპული მნიშვნელობა აქვს იმას, რომ სანარდო იჯარის დროს, ადგილი არ რჩება მართვის მბრძანებლურ მეთოდებს, რადგან დაქვეშდებრნის ურთიერთობა გადაიზრდება სახელშეკრულებო, ურთიერთპასუხისმგებლურ საპარტნიორო ურთიერთობაში. ამიტომ იჯარის შესახებ კანონიც, რომელზეც უკვე ვილაპარაკე, უნდა იყოს აქტი, რომელიც სახალხო მეურნეობის ყველა დარგზე ვრცელდება.

ჩვენ მოვალენი ვართ ალვაკვეთოთ ყველა დაბრკოლება სიჯარო ურთიერთობის გაკრცელების გზაზე. დაუყოვნებლივ გადავჭრათ საჭირო სამართლებრივი საკითხები, მათ შორის იჯარის ვადების საკითხი. ამაზე უკვე ვილაპარაკეთ, მაგრამ ერთხელ კიდევ ხაზგასმით ალენშნავ: იჯარის ოოკლე ვადები სტიმულს არ მისცემს დაბანდებებს წარმოების განვითარებასა და მოდერნიზაციაში და შეიძლება წამგელჯური განწყობილებანიც კი წარმოშვას. ეს ცხადია. საჭიროა იჯარის საფასურის მტკიცე ფანაკვეფებიც, რომლებიც გითვალისწინებს როგორც ბიუჯეტის, ისე შრომითი კოლექტივების ინტერესებსაც.

დასასრულ, ამხანაგებო, მინდა შეეეხო კიდევ რამდენიმე საკითხს, თავისი შინაარსით სხვადასხვა საკითხს, მაგრამ, მიმაჩნია, დიდმნიშვნელოვანს ჩვენი მუშაობისათვის.

პირველი საკითხი — მეცნიერების შესახებ. კონფერენციამ მწვავედ დასვა მისი განვითარების საკითხი, აღნიშნა, რომ პრაქტიკულად დიდი მნიშვნელობის მთელი რიგი მიმართულებებით ჩვენში თავი იჩინა ჩამორჩენამ მეცნიერული ნამუშევრების მსოფლიო დონისაგანაც და ჩვენი საზოგადოების, სახალხო მეურნეობის მოთხოვნილებებისაგანაც. ამას, ამხანაგებო, არ შეიძლება არ დაეთანხმო, და ეს გვაკოვებს მთელი ყურადღებით მოვეკიდოთ კონფერენციის შეფასებებისა და მოთხოვნების რეალიზაციას.

ვფიქრობ, სსრ კავშირის მეცნიერებათა აკადემიის ხელმძღვანელობა ერთხელ კიდევ უნდა დაუბიჯნდეს ფუნდამენტური კვლევისა და სამამული მეცნიერების სხვა მიმართულებების განვითარების პროგრამებს. თუ მეცნიერება აქტიურად არ დაგვეხმარა, ვერ დავძლევთ გარდაქმნის ამოცანებს.

თავის მხრივ სახელმწიფო ორგანოებმაც, კერძოდ, სსრ კავშირის სახელმწიფო საგეგმო კომიტეტმა და სსრ კავშირის მეცნიერებისა და ტექნიკის სახელმწიფო კომიტეტმა, უნდა განიხილონ ნამეცნიერების მატერიალური ბაზის ძირეული გაუმჯობესების საკითხები, გადახედონ სტრუქტურულ და საინვესტიციო პოლიტიკას, რათა უზრუნველყონ მისი პრიორიტეტული მიმართულებების განვითარებისათვის ხელშემწყობი პირობების შექმნა. მრავალი საკითხი უკვე გადაწყვიტეთ, სხვა საკითხებზე უნდა დავიჩქარით გადაწყვეტილებათა მიმზადება.

განსაკუთრებულ ყურადღებას მოითხოვენ საზოგადოებრივი მეცნიერებანი. ყველას გადაგვდო შეშფოთება და დაუკმაყოფილებლობის გრძნობა, რომელიც გამოიხატა პარტკონფერენციაზე, მათი ახლანდელი მდგომარეობის გამო. ერთხელ კიდევ უნდა ვთქვათ, რომ საქმე მარტო თვითმეცნიერება როდია. მნიშვნელოვანწყობილ ახლანდელი სტიტაცია აიხსნება წარსულში საზოგადოებრივი მეცნიერებებისადმი დამოკიდებულებით. მაგრამ მით უმეტეს უნდა ვთქვათ, რომ გარდაქმნა ამ სფეროში ჩამორჩენა ფორთ ფორად უზრუნველყოფოს პოლიტიკური ავანგარდის, იდეების გენერატორის როლს, წინ მიდის მთავარში, — ყოველივე ამას ვერ მივაღწევდით. დღესიდაგ და თანამიმდევრულად რომ არ გვემუშავა თეორიის, იდეოლოგიის საკითხებზე.

და მიუხედავად ამისა, კონფერენციამ ერთხელ კიდევ მთელი ძალით გვიჩვენა, რომ იდეოლოგიურ სფეროში არ შეიძლება იყოს არავითარი შესუსტება, მით უმეტეს, დაგვიიანა. აქ არ შეიძლება შემოვიფარგლოთ იმპროვიზაციებით, ერთჯერადი კამპანიებით, კერძო ამოცანების გადაწყვეტით გარდაქმნის პრინციპული მიზნების კონტეპტის გარეშე. არა მარტო შეფერხებებმა და ზარეგზებმა ეკონომიკისა და სოციალური პოლიტიკის სფეროში, არამედ ჩამორჩენამაც, რომ ალარფერი ვთქვათ შეცდომებზე, თეორიულ და იდეოლოგიურ ფრონტზე შეიძლება გაართულოს და გამოუსწორებელი ზიანი მიაყენოს ჩვენს რევოლუციურ საქმეს. ან, რატომ გვჭირდება კაკლავე გავფიფაროოოთ თეორიული კვლევის ფრონტი, გავალრმაოთ იდეოლოგიური მუშაობა ყველა მიმართულებით.

თეორიული პრობლემების გადაპაჭერად ჩვენი პარტიისა და საზოგადოების პოტენციური შესაძლებლობანი ეშმაორტად უზარმაზარია, ამხანაგებო. დღეანდელი მოოალურ-პოლიტიკური ატმოსფერაც ყველა პირობას ქმნის იმისათვის, რომ მიმდინარეობდეს აქტიური შემოქმედებითი პროცესი საზოგადოებრივი აზრის ყველა მიმართულებით, რაც უშუალო გავლენას ახდენს საზოგადოებრივი აზრის ყველა მიმართულებით, ეს ეხება ჩვენ, ეს ეხება ჩვენ, ეს ეხება ჩვენ

სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პლენუმის დადგენილება

პარტიული აპარატის გარდაქმნის ძირითადი მიმართულებების შესახებ

XIX საპარტიო პარტიულმა კონფერენციამ საქმიანობა, პარტიულ ორგანიზაციათა მუშაობის ფორმები და მეთოდები შეუსაბამო საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის, როგორც საზოგადოების პოლიტიკური ავანგარდის, როლსა და ახალ ამოცანებს. ამასთან დაკავშირებით დიდ მნიშვნელობას იძენს პარტიული კომიტეტებისა და სახელმწიფო, სამეურნეო ორგანოების უფნქციათა ზუსტი და თანამედროვე გამიჯვნა, პარალელიზმისა და დუბლირების დაძლევა მათ მუშაობაში, პარტიული აპარატის სტრუქტურის რადიკალური შეცვლა და ხარისხის გაუმჯობესება, პარტიის არჩევითი კოლეგიებისათვის ხანა მკაცრი დაქვემდებარება და ანგარიშვალდებულება.

სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პლენუმი ადგენს:

1. მომდინარე წლის დამლეგამდე განვახორციელოთ სკკპ ცენტრალური კომიტეტისა და ადგილობრივი პარტიული ორგანოების აპარატის რეორგანიზაცია, გარდაქმნათ მისი სტრუქტურა თანამედროვე პირობებში პარტიის ფუნქციათა შესაბამისად, მხედველობაში მიეღოთ მართვის დარგების მიხედვით აპარატის დანაწევრებაზე უარის თქმა და განვამტკიცოთ ქვეგანყოფილება, რომელიც წყვეტენ საშინაო და საგარეო პოლიტიკის ძირითად საკითხებს. ამასთან მუშაკთა საერთო რიცხვი არსებითად უნდა შემცირდეს.

ვიხელმძღვანელოთ იმით, რომ პარტიული აპარატი, არის რა პარტიის ორგანიზაციული სტრუქტურის განუყოფელი შემადგენელი ნაწილი, მოწოდებულია იყოს გარდაქმნის აქტიური ძალა, ინსტრუმენტი, რომლის მეშვეობით არჩევითი პარტიული ორგანოები ახორციელებენ თავიანთ პოლიტიკურ, ორგანიზაციულ და აღმშენებლობით ფუნქციებს, ეწევიან მიმდინარე მუშაობას მიღებულ გადაწყვეტილებათა რეალიზაციისა და შესრულების შემოწმებისათვის, იმისათვის, რომ დახმარება გაუწიონ ქვემდგომ ორგანიზაციებს მათ საქმიანობაში.

პარტიული აპარატის რეორგანიზაცია და მის მუშაკთა ნაწილის გამოთავისუფლება უნდა გამოვიყენოთ სახელმწიფო, სამეურნეო და საზოგადოებრივი საქმიანობის დიდმნიშვნელოვანი უბნების, აგრეთვე ქვემდგომი პარტიული რგოლების განმტკიცებისათვის. ამ დროს განსაკუთრებული ყურადღება უნდა დაეთმოს სახალხო დეპუტატთა საბჭოების აპარატისა და სახალხო კონტროლის ორგანოების განმტკიცებას პოლიტიკურ საკადრო მათი ახალი როლის გათვალისწინებით.

უზრუნველყოფილი უნდა იყოს პარტიული კომიტეტების აპარატის პირველადი პარტიული ორგანიზაციების ინიციატივის მიხი გარდაქმნის განხორციელებაში.

2. სკკპ ცენტრალური კომიტეტი უპირველეს მნიშვნელობას ანიჭებს პარტიული კომიტეტების მიერ განხორციელებული ხელმძღვანელობის პოლიტიკური ხასიათის გაძლიერებას, მბრძანებლურ-შემოქმედებითი მეთოდების, მათ საქმიანობაში ტოტალიტარიზმის გამოვლინებათა გადაჭრით აღმოფხვრისათვის, პარტიული და საზოგადოებრივი ცხოვრების დემოკრატიული პრინციპების დაქვემდებარებათვის.

პარტიულ კომიტეტებს, მათ აპარატს ახლი განსაკუთრებით მოეთხოვებათ უნარი თანამიმდევრულად განახორციელონ საზოგადოების რეოლუციური განახლებისათვის გამონაწილი პარტიის გეზი, იმოქმედონ შემოქმედებითად, იდეურ-აღმზრდელობითი და ორგანიზატორული მუშაობის მეთოდებით, ამასთან არ გაუწიონ მეუფლება და არ შებოჭონ ძირეული პარტიული რგოლები. უარადგენთ შეისწავლონ და განაზოგადონ ახალ პირობებში პარტიული მუშაობის პრაქტიკა, გააანალიზონ პოლიტიკურ, ეკონომიკურ, სოციალურ და სულიერ სფეროებში მიმდინარე პროცესები, ხელი შეუწყონ საუკეთესო გამოცდილების გავრცელებას. პარტიული აპარატის მუშაობას სულ უფრო მეტად უნდა ახასიათებდეს ლერგილიანობა, საკვანძოა, კრიტიკულობა, ყოველდღიური კავშირი მასებთან.

3. პარტიულმა კომიტეტებმა, მათმა მბიურობამ, სამდივნოებმა უნდა გააძლიერონ ყურადღება მუშაკთა შერჩევისა და პარტიულ აპარატში დაწინაურებისადმი. დააკომპლექტონ იგი პოლიტიკურად მომზადებული, კარგად მომზადებული კომუნისტებით, რომლებსაც აქვთ მაღალი მორალური თვისებები და შეუძლიათ ახლებურად მუშაობის მოწყობა.

პარტიულ აპარატში მუშაკთა დაწინაურების აუცილებელ პირობად ჩაითვალოს პირველადი პარტიული ორგანიზაციის რეკომენდაცია. პარტიულ ორგანიზაციას, რომელიც აპარატში მუშაობის რეკომენდაციას მისცემს კომუნისტს, უფლება აქვს დასვას საკითხი თანამდებობიდან მისი განთავისუფლების შესახებ, თუ მან ვერ გაამართლა ნდობა.

საჭიროა ყოველმხრივ დავუჭიროთ მხარი და განვითარეროთ აპარატის მუშაკთა ინიციატივა, მეტი დახმარება გავუწიოთ მათ, დავამკვიდროთ პარტიული ამხანაგობის, სკკპ წესდების წინაშე ყველა კომუნისტის თანასწორობის ვითარება, გადავრჩინ ადმოფხვრით ბიუროკრატიზმის, ქედმაღლობის, კომუნისტური ეოყოჩობის, მაამებლობის გამოვლინების ელემენტები.

4. დიდველის სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს განმანილის და დაამტკიცოს სკკპ ცენტრალური კომიტეტის აპარატის ახალი სტრუქტურა, აგრეთვე განსაზღვროს ადგილობრივი პარტიული ორგანოების აპარატის ძირითადი რგოლები, ამასთან მოკავშირე რესპუბლიკების პარტიკომთა ცენტრალურ კომიტეტებს, პარტიის სამხარეო და საოლქო კომიტეტებს მიანდოს უფლება დამოუკიდებლად გადაწყვიტონ ყველა პარტიული კომიტეტისა და პარტიულთა დაწესებულებების სტრუქტურულ-საშტატო საკითხები ფუნქციათა შეცვლის გათვალისწინებით და რესპუბლიკაზე, სამხარეო, საოლქო პარტიული ორგანიზაციის ხელფასის დამტკიცებული ფონდის ფარგლებში.

ᲒᲣᲨᲘᲜ — ᲓᲦᲔᲔ — ᲮᲕᲐᲚ

ᲤᲐᲥᲢᲘ ■ ᲛᲝᲕᲚᲔᲜᲐ ■ ᲙᲝᲛᲔᲜᲢᲐᲠᲘ

ᲐᲜᲚᲐᲒᲔᲚ „ᲤᲐᲖᲘᲡᲘᲡ" ᲛᲝᲐᲠᲛᲐᲢᲔᲑᲐ

◆ **ᲐᲮᲚᲐᲮᲐᲜ** შვეიცის ქალაქ ფალუნში დამთავრდა საერთაშორისო ტრადიციული ფოლკლორული ფესტივალი, რომელშიც მსოფლიოს 50-ზე მეტი ქვეყნის ფოლკლორული კოლექტივი მონაწილეობდა. ფესტივალზე საბჭოთა კავშირიდან წარგზავნილი იყო საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ფოლკლორული ანსამბლი, საქართველოს კომკავშირის პრემიის ლაურეატი „ფაზისი" (ხელმძღვანელი — რესპუბლიკის დამსახურებული არტისტი ჯუმბერ ყოლბაია).

ჩვენი რესპუბლიკის წარგზავნილებმა შვეიცარი გამგზავრებამდე კონცერტი გამართეს მოსკოვში, ხალხთა მეგობრობის მუზეუმში. ფესტივალამა ერთ კვირას გასტანა. „ფაზისის" პოლკლორიზმი მიუთითებს ის, რომ თუ სხვა ფოლკლორულ კოლექტივებს პროგრამაში განსაზღვრული ქონდათ ნახევარი საათი, ჩვენს ანსამბლს საათნახევარი დაუთმეს. გარდა ამისა, „ფაზისმა" მონაწილეობა მიიღო ფესტივალის გახსნასა და დახურვაში (ეს პატივი მხოლოდ რამდენიმე რჩეულ კოლექტივს ხვდა). ტაბის გრიალში „ფაზისი" ყველაზე საუკეთესო ანსამბლად აღიარეს. „ფაზისის" წარმატებას ფართოდ გამოეხმაურა ადგილობრივი პრესა, ტელევიზია: კონცერტი ორჯერ უჩვენეს ტელევიზიით, ჩაწერეს ვიდეოფირზე.

ფესტივალის დახურვის შემდეგ „ფაზისმა" კიდევ ორი კონცერტი გამართა: შვეიცარის საყვარელი მხატვრის კარლ ლარსენის სახლ-მუზეუმში და სტოკოლმში, სსრ კავშირ-შვეიცარის საელჩოში.

შვეიცარის ერთ-ერთი ანსამბლის „ორიენტალ-ექსპრესენინის" ხელმძღვანელი უვე რონსტრიო, რომელიც ნამყოფია საქართველოში და კარგად იცის საქართველოს ისტორია, ჩვენი ანსამბლის კონცერტზე ინფორმაციის აწვდიდა ხალხმრავალ აუდიტორიას, დიდი სითბოთი და საყვარულით ყვებოდა საქართველოს შესახებ.

ᲡᲝᲤᲘᲐᲡ ᲞᲝᲠᲢᲣᲒᲐᲚᲘᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ

◆ **ᲩᲘᲜᲔᲡ** ქვეყანაში საბჭოთა კავშირის ქალთა კომიტეტის მოწვევით იმყოფება პორტუგალიის რესპუბლიკის პარლამენტარ ქალთა დელეგაცია სოციალ-დემოკრატიული პარტიისაგან დეპუტატის ლუიზა ფერეირას მეთაურობით. სტუმრები ეწვიენენ საქართველოს დედაქალაქს, დაათვალიერეს მისი ღირსშესანიშნაობანი, შეხვდნენ ეროვნულ „საქართველოს ქალის" კოლეგენტს.

აქ გაიმართა დაინტერესებული სხვა-ბასი სსრ კავშირში, კერძოდ, საქართველოში „სუსტი" სქესის პრობლემებზე, ჩვენს რესპუბლიკასა და პორტუგალიაში ქალთა გამოცემებზე, პოლიტიკურ ცხოვრებაში ქალთა როლზე, კულტურულ და სოციალურ მშენებლობაში მათ მონაწილეობაზე.

ᲙᲘᲠᲝᲕᲐᲙᲐᲜᲔᲚᲗᲐ ᲒᲐᲡᲢᲠᲝᲚᲔᲑᲘ

◆ **ᲓᲐᲡᲠᲣᲚᲓᲐ** სომხეთის ერთ-ერთი საუკეთესო თეატრალური კოლექტივის — კიროვაკანის აბელიანის სახელობის სახელმწიფო დრამატული თეატრის ერთთავიანი გასტროლები საქართველოს ბოდდანოვკოის და ახალქალაქის რაიონებში. სოფლის მაყურებლის სამსჯავროზე გამოიტანეს გ. სუნდუკიანის, ა. წოგაკის, ა. კალანტარიანის, გ. სარკისიანის სპექტაკლები — „მეუღლეები", „მოუფრთხილდით მამაკაცებს", „არ იყიდება", „ოიროული" და სხვა სპექტაკლები.

ეს იყო კიროვაკანის თეატრისა და თბილისის შუმიანის სახელობის სომხური დრამატული თეატრის ტრადიციული გაცვლითი გასტროლები, რომელიც ამ დროს საგასტროლოდ იყო ჩასული სომეხ ქიმიკოსთა ქალაქში.

ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲡᲐᲢᲔᲚᲔᲤᲝᲜᲝᲜ ᲡᲐᲓᲒᲣᲠᲔᲑᲘ

◆ **ᲐᲛᲗᲠᲝᲚᲐᲕᲘᲠ.** სოფელი ზემო კრიხი რაიონის ცენტრიდან დაშორებული, მაღალმთიანი სოფელია. იგი დიდი ხნის განმავლობაში მოწყვეტილი იყო გარესამყაროს. ახლახან ეს ნაკლი გამოსწორდა. იქ დაიდგა ე. წ. შემჭიდროებული ავტატერა, რითაც სოფელი რაიონულ ცენტრს დაუკავშირდა.

ამ დღეებში კარგი საჩუქარი მიიღო აგრეთვე სოფელ ცაფის მოსახლეობამაც: იქ ამუშავდა ახალი, კოორდინატული, 50-ნომრიანი სატელეფონო სადგური.

ᲐᲚᲐᲓᲒᲔᲜᲔᲑᲘ ᲥᲔᲓᲚᲘ

◆ **ᲛᲘᲣᲮᲔᲓᲐᲕᲐᲓ** მრავალგზის ნგრევა-გაპარტახებისა, მუკუზნის სვეტიცხოვლის კონტურებში ახლაც ნათლად მოჩანს გარდასული საუკუნეთა ძეგლის სიდიადე. ამჟამად გურჯაანის რაიონის სოფელ მუკუზანში ბაზილიკის გაწმენდა-აღდგენაზე მუშაობს თბილისის სამედიცინო ინსტიტუტის სტუდენტთა რაზმი 25 კაცის შემადგენლობით. სტუდენტებმა მნიშვნელოვანი მოცულობის სამუშაოები შეასრულეს ძველი ნაგებობის საძირკვლის გამოსაჩენად, მათი გადაწყვეტილებაა მომავალშიც არ მოაკლონ ზურგსა ამ ისტორიულ ძეგლს.

ᲗᲐᲚᲚᲘᲗᲝᲜᲝᲑᲐ ᲐᲠ ᲒᲐᲣᲕᲘᲓᲐ

◆ **ᲧᲐᲜᲩᲐᲠᲘ** და ფლომასტერი — შეიძლება კი ამ მარტივი ხელსაწყოებით დამამზადონ ოცდაბუთმანეთიანი კუპიური. შეიძლებათ! უპასუხა რესპუბლიკის დედაქალაქის 27 წლის მეხოვრემა ტ.-მ, რომელიც შეეცადა თავისი „ნაწარმოებით" გაეხსორებინა ანგარიში პირველი მაისის რაიონის ცენტრალურ საკოლმეურნეო ბაზრში.

მაგრამ გამყიდველებმა გამოიცნო ნაყალბეები და დასახმარებლად მოუხმო მილიციის მუშაკებს. თაღლითი დააკავეს. როგორც პირველი მაისის შინაგან საქმეთა რაიონულ განყოფილებაში თქვეს, მას ამის გარდა ჩამოართვეს ორი ანალოგიური „ბანკნოტი". ესეც კია, სამი „ასიგნაცია" მაინც მიუსაღებია უყურადღებო გამყიდველებისათვის...

◆ **„ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡᲞᲝᲠᲢᲘᲡ"** საკავშირო გაერთიანებასთან ხელშეკრულებით ცნობილმა პოლონურმა ფირმამ „ბუდიმექსმა" ხელი მოაკოდა სოხუმში სასტუმრო კომპლექსის „აფხაზეთის" რეკონსტრუქციის და მშენებლობის დამთავრებას. ინტერნირების ეს ახალი ობიექტი ერთდროულად ხუთას სტუმარს მიიღებს. მან განკარგულებაში იქნება რესტორანი ეროვნული სამზარეულოთი, გამბარი ზღვის წყლის საცურაო აუზი, ბარები, სუნები და კეგელბარი.

პოლონელი მშენებლები ამთავრებენ აგრეთვე ზღვისპირას კოტეჯების აგებას, რომელთა პირველი მდგმურები თვითონ იქნებიან.

ᲡᲣᲠᲐᲗᲨᲘ: სასტუმროს ახალი კოტეჯები.

ᲦᲕᲐᲠᲪᲝᲤᲘ ᲣᲮᲔᲕᲔᲚᲘ

◆ **ᲮᲣᲚᲝᲡ** რაიონის სოფელ თხილვანის დაახლოებით 20 კილომეტრზე ღვარცოფის შემოტევის სახიფათო ზონაში. ამჟამად ამ სოფლების მეზოგრეზელები განიხუნენ არიან უსაფრთხო ადგილებში, მაგრამ ვითარება კვლავ სერიოზულია.

პირველი ბგერთხილება ღვარცოფის შესაძლო შემოტევის შესახებ, როგორც საქინფორმის კორესპონდენტს თქვეს პარტიის ხულოს რაიონულ კომიტეტში, მიიღეს გასული თვის დამლევს. სტიქიამ მთელი ძალით შემოგვიტია 23-24 ივლისს. ღვარცოფი, რომელიც, როგორც ეკოლოგებმა დაასკვნეს, გამოწვეულია ეროზიული პროცესებით, კვლავ ემუქრება კიდევ 70 კილომ. სოფლებში თხილვანში და კალლოთაში 13 პექტარზე დაზიანდა თამბაქოს პლანტაციები, სიმინდისა და ლობიოს ნათესები. ღვარცოფი დაატყდა თავს სოფლების სტეფანაშვილებსა და ლორეკლომს შორის მდებარე ტერიტორიასაც, დაზიანდა გზა და კიდევ 4,5 პექტარი სასოფლო-სამეურნეო სავარგულები.

მსხვერპლი არ არის. რაიონში ოპერატიულად შექმნილი შტაბი მოსახლეობის აქტიური მხარდაჭერით ყველა ღონეს ხმარობს ანობრეკრეული სტიქიის სალიკვიდაციოდ.

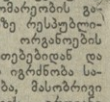

რუბრიკასთან გამოეგზავნოთ საკადრესო, საქართველოს და „კომუნისტის" კორესპონდენტთა მისამართი.

ᲬᲔᲠᲘᲚᲔᲑᲘ „ᲙᲝᲛᲣᲜᲘᲡᲢᲘᲡ"

სიტყვას ითხოვს გულშემატკივარი

ᲛᲣᲚᲘᲗ ᲗᲛᲕᲘᲜᲘᲡ ᲔᲠᲝᲡᲐᲓ

ᲐᲮᲚᲐ ხდებოდა: როცა მომძიმდა, ფიქრით სტადიონზე გადავინაცვლებდი ხოლმე, წარმოვიდგენდი საყვარელი გუნდის — თბილისის „დინამოს" ყველაზე დასამახსოვრებელ თამაშს, და მაშინათვე სულ ცოტა განწყობიერება შეუფლობოდა. ასეთი, დასამახსოვრებელი შეხვედრა კი რამდენი იყო!

დარწმუნებული ვარ, რომ მოგაგონდებიან ეს ასეთი თამაშები! გენდი ხომ ეოცახალი მეძანიზმია, რომლისათვის უცნო არ არის ადამიანური ვნა და ფიცა, სიხარული და სინანული, მერეყოფა და მტკიცე რწმენა.

მტკიცედ მწამს, რომ წარმატების რწმენით გამოელენ დინამოელები ხოლმე ბაზე. თითოეული ჩვენგანი, მთელი რესპუბლიკა, თბილისელი ყოველი მცხოვრები გულით თქვენთან ვიქნებით!

წარმატებას გისურვებთ, დინამოელებო!

ᲗᲐᲑᲣᲐ ᲐᲛᲘᲠᲔᲯᲘᲑᲘ,

მწერალი, სსრ კავშირის სახელმწიფო პრემიის ლაურეატი.

ᲔᲠᲗᲘ ᲝᲛᲬᲘᲚᲘ ᲬᲐᲠᲗ

ᲠᲝᲪᲐ სკკპ ეხება რესპუბლიკის პრესტიჟს, სპორტის ნებისმიერი სახეობის წარმომადგენლები გრძნობენ ზხოლოდ ერთს — პასუხისმგებლობას თავიანი ხალხის წინაშე. მოკიდავეები და კალათბურთელები, წყალბურთელები და ტანმოვარჯიშეები, მძლეოსნები და ფეხბურთელები... ყველანი, როგორც წესი, გაურთიანებელი არიან ერთი ოჯახად, ბჯარს უქერენ ერთმანეთს დიდი მზნეობის მიღწევამდე.

საქართველოში ძნელია იპოვოთ ადამიანი, რომლის ცხოვრებაში განსაკუთრებული ადგილი არ ეკავოს ფეხბურთს. სამწუხაროდ, უკანასკნელ წლებში დინამოელები ვერ ახარებენ თავიანთ თაყვანისმცემლებს. გუნდი ახლა ისეთ მდგომარეობაში აღმოჩნდა, რომელზეც სპორტსმენები ამბობენ ხოლმე: უკან დასახევი გზა ღიარ არისო. ვფიქრობთ, რომ შეიძლება გამოინახოს გამოსავალი ასეთი მდგომარეობიდან. დაე, ფეხბურთელებმა გაიხსენონ, როგორ სპორტულ ტრადიციებზე არიან აღზრდილი. ფხიზლად უნდა შეეფიფოთ სიტუაცია, სხვადან არ უნდა ეეძებინო დამნაშავეები, არამედ, ყველაფერი უნდა ვეძიონოთ საქმის გამოსაწორებლად. მეშმის, რომ დინამოელებს შეუძლიათ დაძლიონ კრიზისი და ავლეკ ბოლოანონ სიხარული თავიანთ თაყვანისმცემლებს.

ᲠᲝᲛᲐᲜ ᲠᲣᲠᲣᲐ,

სპორტის დამსახურებული ოსტატი, ოლიმპიური ჩემპიონი.

ᲓᲐᲓᲒᲔᲑᲐ ᲤᲔᲮᲑᲣᲠᲗᲘᲡ ᲒᲐᲖᲐᲤᲮᲣᲚᲘᲡ

ᲗᲘᲤᲚᲘᲡᲘ ისეთი დროც, როცა ფეხბურთელები გულით იბრძოდნენ ფეხბურთის დიდებისათვის.

იბრძოდნენ გატაცებით, ძალის დაუზოგავად!

ისეთები იყვნენ „ფეხბურთის კაცნი" ბორის პაიჭაძე, მოთა მაგვალეძე, ალექსანდრე დორეხოვი, გიორგ ჯეჯელავა, ბორის ფოროლავი, გრიგორ გაგუა, ავთანდილ ღოღობერიძე, გოგი ანთაძე, მოთა იამანიძე, სლავა მეტრეველი, მიხეილ მესხი, მურთაზ ხურცილავა, დავთა ყიფიანი... სხვები და სხვები.

სამწუხაროა, რომ დღეს ჩვენში ყველა ფეხბურთელი ყოველთვის მგზნებარედ, თმელი გულით, დაუზოგავად არ იბრძვის თავისი გუნდის დიდებისათვის.

დადებითი, მისაბაძი მაგალითი კი აქვთ.

გვკვირა, რომ კვლავ დადგება ქართული ფეხბურთის გაზაფხული, როგორც ეს იყო დინამოელთა სახელოვან გამარჯვებათა წლებში.

ᲤᲘᲚᲘᲞᲔ ᲛᲐᲮᲐᲠᲐᲫᲔ,

საქართველოს სსრ დამსახურებული ჟურნალისტი.

ᲘᲐᲮᲢᲔᲑᲘ ᲥᲐᲠᲛᲐ ᲒᲐᲘᲢᲐᲪᲐ

ᲒᲠᲘᲒᲝᲚᲘᲡᲫᲣᲠᲛᲐ ქარმა, რომელმაც 28 ივლისს გადაუარა ბალტიის ზღვას, რიგის ყურეში გადაეტანა 30-მდე იახტა, რომლებიც ლატვიის ჩემპიონატში მონაწილეობდნენ. მათ უკანასკნელი გადაცურეს. ჭარნდათ ეხტორეთის პიარნუს ნავსადგურიდან ლატვიის დედაქალაქამდე.

იახტები აღმურეული არ იყო რადიოსადგურებით და ამიტომ ეკიპაჟებს დროულად ვერ მიეღეს გაფრთხილება, რომ მოსალოდნელი იყო ქარი. ქარის სიჩქარე ზოგჯერ წამში 24 მეტრს აღემატებოდა. ხანი სპორტული ნომალდი პიარნუში დაბრუნდა, ოცდარვამ განაგრძო შეჯიბრება. გუნდნ რიგაში შეეფდა 22 ნომალდი. ხუთი ქარმა ნაპირზე გარიყა, დღემდე ვერ უპოვიათ ერთი აფროსანი. როგორც მილიცია იტყობინება, რიგის ყურის ნაპირას, მეოთვეზეთა ცარნიკავის დასახლებასთან უპოვიათ ერთი ხომალდის გვამი, რომელიც რიგის „მეზღვაურის" კლუბის აფრისნით „ფელფინით" მონაწილეობდა რეგატაში. ოთხი იახტაზეა უგზო-უკვლოდ დაიკარგა.

დაკარგულებს ეძებენ ვერტფრონავები, ლატვიის საზღვაო საპატრულო მაშველი გემები და საოვეზაო ტრანსპორტები. რიგასა და ცარნიკავას შორის ყურეში დაცურავენ საბჭოთა კონტინენტზეც „პიერ პაუადი" და ბუქსირი „ეუსონი", რომელებსაც დავალებული აქვთ თვალი ადევნონ ზღვას. ძიებას ირთულებს ავდარი და ქარი.

ᲡᲠᲣᲚᲘ ᲐᲛᲑᲔᲑᲘ

ᲤᲔᲮᲑᲣᲠᲗᲘᲡ და ფეხბურთთან დაკავშირებული საკითხები, გასაგებ მიზეზთა გამო, წამყვანია სპორტული პრესის თემატიკაში. საქმე ისე წაგვიყვანდა, რომ ახლა სულ უფრო ხშირად და ხშირად გვიხდება საუბარი ჩვენი საფეხბურთო მეურნეობის საველაო მდგომარეობაზე. მაგრამ ვიფიქრ ახალ საუბარს დავიწყებდეთ, ფეხბურთის მესვეურო ბოდიში უნდა ვთხოოთ. მათ არ უყვართ, როცა ფეხბურთის საქმეებში „გარეშე ხალხი" ერევა და ხელს აფათურებს. ემაზე, ბალნა არ დაგვიტკბესოო, და მზად არიან „ადგილ-მამულს" რაინის ღობე შემოავლონ. თავისი საქმისა თვითონ იციან, მაგრამ ჩვენი მხრიდან უთუოდ სისუსტე იქნებოდა, იმათი რიდით ხმა გაგვიკმენდა და საიქმელი ბალიშქვეშ ამოგვდო, ვითარცა მოსაგერეებლად გადასახული იარაღი. ასეთმა პოლიტიკამ საეკვეოა ხეირი მოგვეტანოს. დამალული ჭირი ყოველთვის უფრო სახიფათოა. ეს ცხოვრებაში ათასგზის გამოცდილია და ბეჭედდასმული, თუმცა, ერთხანს, ჩმალამფიფეულ ბრძოლას, განზე დგომას ვამჯობინებდით, უკეთეს შემთხვევაში, აზრის „ბამბით და ვარაყით" შეხვევას ვცდილობდით.

ფეხბურთის მილიონობით გულშემატკივარი ჰყავს. თითოეულ მათგანს სრული უფლება აქვს თავისი აზრი გამოთქვას ამ საგაზნზე, საზოგადოებრივი „კატალიზატორის" როლი კი ისეგ და ისეგ პრესამ უნდა იკისროს. შარშან და წლეულ „კომუნისტმა" რამდენიმე მწვავე წერილი გამოაქვეყნა ფეხბურთის თემაზე („მეცენატობა" და „მარიფათი" რეგნის ფეხბურთის", „ქართული ფეხბურთის სატკივნი"; „ვიცი, ამ წერილს არ დაბეჭდავთ", „ბოლოს და ბოლოს, მთამქმეგინეთ სიმართლეს"). იმდენად მწვავე, რომ გამოხმაურებათა ნაკადი დღემდე არ შეწყვეტილა. ამ წერილებზე, სხვა ნომრებში გამოქვეყნებულ პუბლიკაციებზე ერთადერთი ოფიციალური პასუხი მოვიღეთ, ისიც საქართველოს კომპპარტიის ტყიბულის საქალაქო კომიტეტიდან. აკი, ფეხბურთის მესვეურებს საზოგადოებრიობის აზრი ნაკლებად აინტერესებთ, სამაგიეროდ, ამ აზრის მოგერიების იშვიათ უნარს იკლინენ. ფეხბურთის სეზონის დამდეგს ფეხბურთის სამმართველოს უფროსმა ა. ჭკუხილაძ მაკიერად გაილაშქრა „არაკომპეტენტური კრიტიკისა და რჩევა-დარიგებების" წინააღმდეგ და მაგალითად მოიოყვანა „კომუნისტში" დაბეჭდილი ერთი პუბლიკაცია. ფეხბურთის სამმართველოს უფროსი ფეხბურთის საქმეებში (ეუკეს როგორ შეიტანს) სხვებზე უფრო კომპეტენტურია, მაგრამ საგან ბინდნოს ამ ამბავ, ბოლოს, ბეგრია, მაგრამ საქმე ნაკლებად ჩანს. საქმე ცუდად გვაქვს, ძალიან ცუდად, თანაც ყველა ფრონტზე: თბილისს „დინამოთი" დაწყებული და მასობრივი თუ ბავშვთა ფეხბურთითი დამთავრებული.

ასეთი მდგომარეობა ჩვენი ფეხბურთისთვის პასუხისმგებელ პირთა უზრუნველობისა და დაუდევრობის შედეგია. ამ პირთა შორის ფეხბურთის სამმართველოს მუშაკებს ერთ-ერთი ყველაზე მეტი საკვანძო პოსტი უჭირავთ. ისინი პოსტის სიმაღლეს კი გრძნობენ, მაგრამ მათთვისაც და საქმისთვისაც უკეთესი იქნებოდა, ასეთივე სიმძიფრით მოვალეობაც ეგრძნოთ. პოსტის სიმაღლე, უწინარესად, მოვალეობის სიმაღლეს გულისხმობს. ფეხბურთის მესვეურთ ბევრი ვალი დაუგროვდათ. ვერა და ვერ დამყარდა სრული წესრიგი საქართველოს საფეხბურთო პირველობებზე. მისმა პირველმა სახეგრძმა შედარებით მშვიდობიანად ჩაიარა, მაგრამ ბოლო ხანს სულ უფრო მეფიფოდ გაისმის ბნა — ორი კვირის მანძილზე საფეხბურთო მინდვრებზე არაერთი სერიოზული აპარატი, მწვრთნელთა და მსაჯთა კორპუსი. ვინ აგებს პასუხს ამისთვის, რომ 23 ივლისს მსაჯების გამოუცხადებლობის გამო ბათუმში მატჩი ჩაშალა, ხელვაჩაურში კი ხარვეზებით ჩატარდა; რა პასუხს გასცემენ საზოგადოებრიობას ხაშურისა და გეგეჭკორის რაიონების ხელმძღვანელი მუშაკები, მილიციის თანამშრომლები, რომლებმაც არაფერი იღონეს სტადიონზე ფეხბურთის ალსაკვეთად; რატომ ეწირება ჩვენი ფეხბურთის ინტერესები ზოგ-ზოგთა ტენდენციურობას, დაუდევრობას, წაქეზებას. ფაქტია, ბეგრგან ჯერ კიდევ არ გამოუტანიათ სათავე დასკვნები მასობრივ ფეხბურთში შექმნილი მდგომარეობის გამოსწორების თაობაზე რესპუბლიკის კონკრეტული მითითებებიდან და დავალებებიდან. არ იგრძნობა საერთო დაინტერესება, მასობრივი ფეხბურთის მართვის ერთიანი სისტემის არსებობა. სამაგიეროდ იგრძნობა საქმისადმი უწყვეტრივი მიდგომის, „პრესტიჟიული ქულების" ყველა გზითა და საშუალებებით მოპოვების, გადაბარელებაგადმიმტრალების ტენდენცია. ზოგჯერ საქმე ისე დაიხლართება, ვერ გაარჩევ, ვინ მტუკანია, ვინ — მართალი. ადგილობრივი ხელმძღვანელების აზრით, ნაკლოვანება-დარღვევათა სათავე ფეხბურთის სამმართველოში უნდა ვეძებოთ. სამმართველოს უფროსს კი მიაჩნია, რომ სტადიონებზე უხეშობა და აყალმაყალი „უმთავრესად რაიონების ხელმძღვანელებისა და მილიციის მუშაკების ბრალია" და ითხოვს: ფიფას პრეზიდენტის სიტყვებს: „ჩვენ ᲕᲘᲜ ᲬᲐᲠᲡ ᲤᲔᲮᲑᲣᲠᲗᲘᲡ ᲡᲪᲔᲜᲐᲠᲘᲡ?

ვიცოდეთ, ვინ ვინ ვართ" — ეფუძნოს ეროვნული ნაკრების ბანაკ-ბაზა, ეროვნული ნაკრების ბანაკ-ბაზა ეფუძნოს ეროვნული ნაკრების ბანაკ-ბაზა... ეს ასეთ ფრაზებ-ფრაზებ-ფრაზებ